

Broedverslag van stormmeeuwen (Larus Canus) in de Zaandammer polder 2021

RAS-project 236



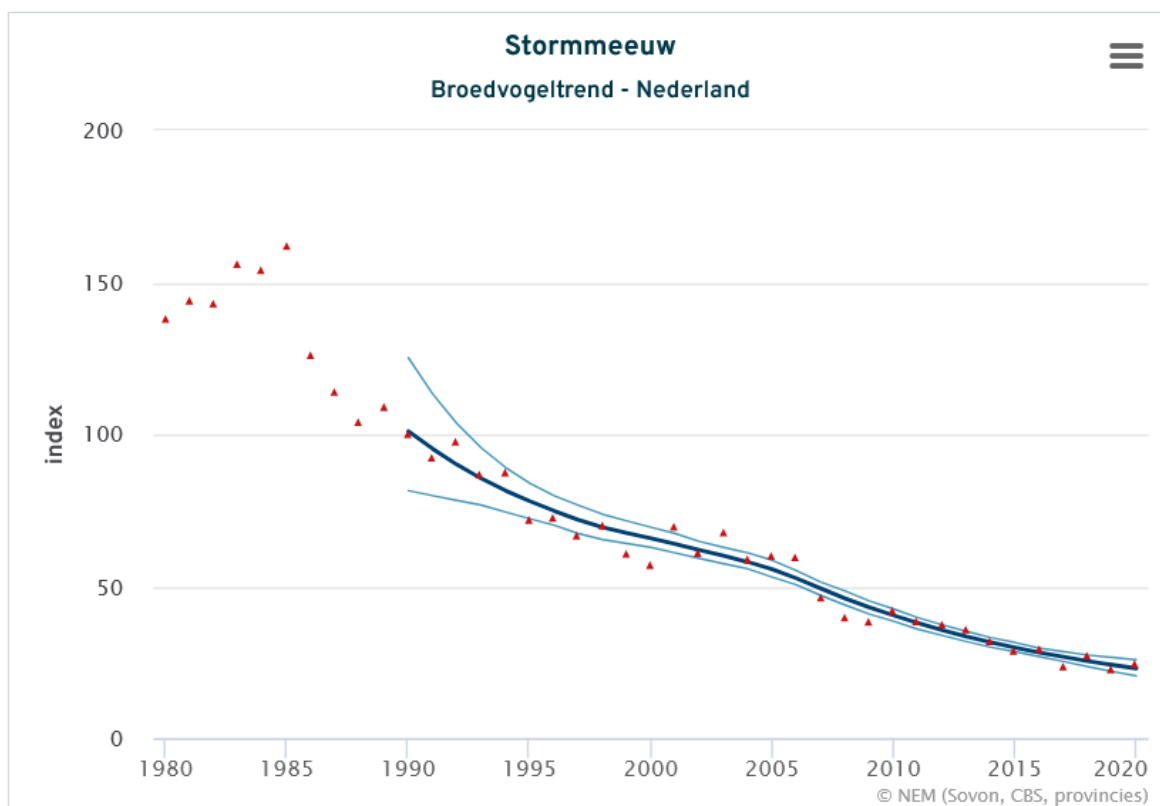
Jan Zorgdrager

Maart 2022

Inleiding

Stormmeeuwen broeden sinds 1908 in Nederland toen het eerste broedgeval op Rottumeroog werd vastgesteld. Daarna is de soort langzamerhand opgerukt en bereikte in de jaren 80 een hoogtepunt met grote kolonies in het waddengebied, het Noord-Hollands duingebied en de delta. Daarna is het aantal broedparen in de Noord-Hollandse duingebieden met de komst van de vos in een aantal jaren tot nul gereduceerd. Rond 1990 begonnen ze ook meer in het binnenland te broeden. Dit heeft geresulteerd in verplaatsingen met grote kolonies in het binnenland als gevolg. Een voorbeeld is Alkmaar waar ze op daken broeden (333 paar in 2018). Veel informatie over de ontwikkeling van de stormmeeuw in Nederland tot 1996 is te vinden in het artikel van Guido Keijl en Floor Arts (link: [Keijl Arts](#)).

De door hen beschreven afname vanaf de jaren 90 heeft zich in de jaren daarna doorgezet. De trend in de afgelopen 30 jaar is zelfs sterk negatief. In 2020 resteerde nog maar zo'n 25% van de oorspronkelijke broedpopulatie (zie figuur 1). Bron [stats.sovon/5900](https://stats.sovon.nl/5900)



Figuur 1: broedvogeltrend stormmeeuw (Sovon)

Nederland ligt aan de zuidkant van het broedgebied van stormmeeuwen. In Zeeland zijn nog behoorlijk grote kolonies. In België is het aantal broedparen al bijzonder laag. Geschat wordt dat zowel in Vlaanderen als in Wallonië 10-15 broedparen zijn. In Frankrijk broedt de stormmeeuw slechts sporadisch

Kolonie stormmeeuwen Zaandam

Voor het 6^{de} jaar op rij hebben we de kolonie stormmeeuwen in de Zaandammer polder in Zaandam onderzocht. Deze kolonie bestaat uit ca 60-100 paar stormmeeuwen en is gelegen in een industrieel gebied. Oorspronkelijk broedden de stormmeeuwen geconcentreerd op een met hekken afgesloten terrein van het Distributiecentrum van Ahold. Deze is in 2015/2016 door uitbreidingswerkzaamheden ongeschikt geworden en dit dwong de stormmeeuwen naar nieuwe nestgelegenheden te zoeken. 50-75% van de oorspronkelijk populatie bleef in het gebied binnen een straal van 1 km van de oorspronkelijke locatie. In volgende jaren hadden de stormmeeuwen opnieuw met tegenslag te maken door het opheffen van net ingenomen broedplaatsen. Dit leidde tot volgende verplaatsingen maar ook weer voornamelijk binnen het gebied. 2021 is het eerste jaar dat er geen grote veranderingen in het gebied hebben plaats gevonden. In combinatie met het vrij koele en regenachtige voorjaar gevolgd door een mooie junimaand heeft dit geleid tot het uitvliegen van veel jongen. Geschat wordt dat gemiddeld 1 jong per nest uitvlog wat een hoog aantal is in vergelijking met andere jaren. Er waren wel grote verschillen tussen de verschillende deellocaties.

Gedurende de 6 jaren van onderzoek werd de kolonie op de voet gevolgd en zijn er elk jaar adulten en voor zover ze er waren ook jongen geringd. Daarbij kregen ze zowel een metalen ring van het Vogeltrekstation Arnhem als ook een witte kleurring met een code. Die kleurring maakt het mogelijk ook op grote afstand de individuele vogels te herkennen. Het vergemakkelijkt zo het onderzoek naar gedrag, partnertrouw, verspreiding etc.



Deze jonge stormmeeuw wordt voorzien van een metalen ring en een kleurring

Stormmeeuwen worden in Nederland weinig geringd; in de 80-er en 90-er jaren is er geringd in de Zeeuwse Delta (aanvankelijk metalen ringen later zwarte kleurringen; Norman van Swelm), tussen 1999 en 2008 zijn op de Slikken van Flakkee en bij het Grevelingenmeer ca 200 stormmeeuwen geringd (deels witte kleurringen; Roland Jan Buijs cs) en vanaf 2019 tot nu nog ongeveer 100 op Neeltje Jans (deels witte kleurringen; Sander Lilipaly). Deze kolonies werden voor zover bekend niet intensief gevolgd.

Daarnaast worden jaarlijks stormmeeuwen geringd in de winterperiode. Dit zijn vaak geen broedvogels maar vogels die van noordelijker en oostelijker gebieden naar ons land komen om de winter door te brengen.

Elders in Europa worden ook ringprojecten uitgevoerd. Het langste en meest uitgebreide onderzoek wordt gedaan door Kalev Rattiste in zijn kolonie in Kakrarahu in Estland (3.5 ha; 58°46' N 23°26' E, [filmpje van het gebied](#)) . Het onderzoek loopt hier al sinds 1972.

Daarnaast lopen er ringonderzoeken in vrijwel alle andere Europese landen; zie de volgende [link](#) voor een uitgebreide lijst van alle Europese ringonderzoeken.

Doel van het onderzoek

In 2015 zijn we gestart met het onderzoeken en ringen van kleine mantelmeeuwen als aanvulling op de onderzoeken in de kolonies van Texel en IJmuiden. Die kolonie viel echter in de daarop volgende winter ten prooi aan uitbreidingswerkzaamheden van het Distributiecentrum van Ahold. Daardoor verdween deze kolonie geheel. De stormmeeuwenkolonie die 100 meter verderop gevestigd was, raakte ook zijn plek kwijt. Die meeuwen verplaatsten zich naar het parkeerterrein van de Ahold Coffee Company. Daar kwam in 2016 een groot gedeelte van de stormmeeuwen tot broeden. De afnemende trend van het aantal broedende stormmeeuwen en het weinige onderzoek dat aan deze soort in Nederland plaats vindt, maakt het interessant om aan deze soort nader onderzoek te doen. Dat wordt nog versterkt door eventuele effecten van klimaatopwarming; omdat de soort zich hier aan de zuidgrens van het broedgebied bevindt is de verwachting dat de opwarming effect zal hebben op het aantal broedende stormmeeuwen. Een nieuw project was geboren. In 2017 vertrok een deel van de stormmeeuwen naar het terrein van Schot. Achteraf maakt dat het onderzoek op deze locatie nog interessanter omdat dan tevens de verplaatsing na verstoring van de broedlocatie kan worden onderzocht. Bovendien ligt het voor mij op fietsafstand (ook al doe ik de meeste waarnemingen vanuit de auto om verstoringen te beperken; ze herkennen mij inmiddels).



Terreinen van de Ahold Coffee Company en het Distributiecentrum van Ahold in juni

De doelstelling van het onderzoek zijn als volgt geformuleerd:

1. Karakterisering van de broedlocatie.
 - Grootte van de locatie
 - Grootte van de kolonie (aantal broedparen)
 - Specifieke broedlocaties (grond, dak, bomen/struiken, andere objecten)
 - Andere broedende en mogelijk concurrerende meeuwensoorten
2. Immigratie, emigratie, verspreiding
 - Immigratie waarnemingen van geringde stormmeeuwen
 - Emigratie: vestiging op andere locaties
 - Verspreiding door menselijke activiteiten
 - Verspreiding: ringwaarnemingen buiten het broedseizoen
 - Leeftijd waarop het broeden start
 - Overleving en sterfte

3. Voedsel
 - Voedselkeuze en foerageergebieden gedurende het broedseizoen
 - Soorten voedsel (vooral voor de jongen)
4. Ontwikkeling van de kolonie
 - Trouw aan de broedlocatie
 - Partnertrouw
 - Suggesties voor behoud van de kolonie

Onderzoeksmethodes

Om het onderzoek goed uit te kunnen voeren, wordt gebruik gemaakt van de volgende methodes:

1. Overzicht houden en volgen van alle broedparen
 - Samenstelling van de kolonie, soorten (meeuwen) en aantallen
 - Populatietrends
 - Broedsucces: welke factoren zijn van belang
2. Vangen en ringen adulte stormmeeuwen
 - Leeftijd van de broedende adult
 - Leeftijd bij eerste broedpoging
 - Trouw aan nestlocatie
3. Vangen en ringen jongen
 - Trouw aan geboortelocatie
 - Schatting van groei/afname van de kolonie
 - Emigratie naar andere locaties
4. Voedsel
 - Onderzoek naar uitgebraakt voedsel (tijdens vangacties) of tijdens voeren van jongen
5. Management
 - Opbouwen relaties met de bedrijven waar (mogelijk) gebroed wordt
 - Onderwijzen en betrekken van bedrijven waar de stormmeeuwen broeden
 - Verstoring van broedende vogels
 - Jaarlijkse rapportage



Een oude molshop dient als landingsplaats voor het pad naar het nest. Vaag is de markeerstok in de achtergrond te zien

Situatie van de Zaandammer polder in 2021

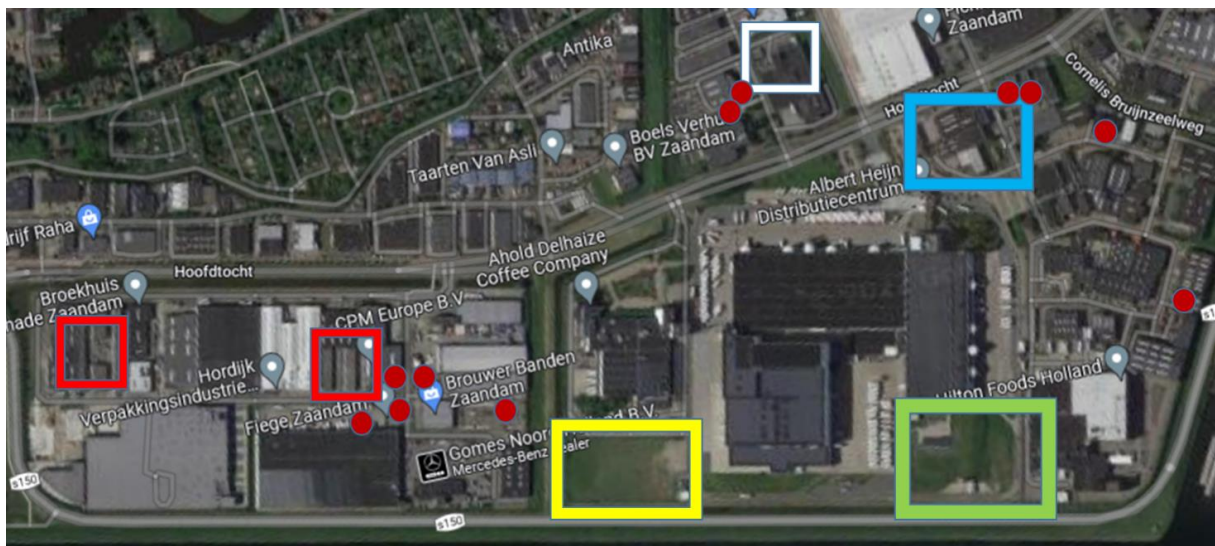
De situatie in 2021 was vergelijkbaar met die in 2020. Zo bleven de terreinen van het distributiecentrum, het voormalige parkeerterrein achter de Ahold Coffee Company (ACC) en bij Sun Chemical (SC) ongeveer hetzelfde. Door alle veranderingen in de afgelopen jaren en het steeds verstoren van de broedlocaties zijn de stormmeeuwen inmiddels verspreid geraakt in de Zaandammer polder en wordt op steeds meer plaatsen gebroed.

Het weer was nat en vrij koel in april en mei. In juni werd het recordwarm met af en toe stevige regenbuien.

Werkwijze en resultaten 2021

Deellocaties

Op grond van het aantal broedpaar/nesten konden de volgende deelgebieden worden onderscheiden; zie figuur 2



Figuur 2: Broedlocaties in de Zaandammer polder in 2021. DC Distributiecentrum Ahold (groene rechthoek), ACC Ahold Coffee Company (geel), Daalderweg oost/west (rood), Sun Chemical/Moderna (wit), Eurofill (blauw). De rode stippen geven overige broedlocaties aan.

ACC-terrein (Ahold Coffee Company): dit is een opgespoten terrein met vrij lage begroeiing. Het gebied is omheind en er komen maar weinig mensen. Op dit terrein is de rust weergekeerd nadat het in 2016 een parkeerterrein werd dat in 2017 weer werd opgeheven. In de onderzoeksperiode (2016-2021) zijn er niet of nauwelijks jongen vliegvlug geworden. Dit leidt tot een langzame achteruitgang van het aantal broedparen. Ze verhuizen daarbij naar bijvoorbeeld Sun Chemical (zoals de geringde stormmeeuwen met de volgende codes: EPH2, EZEL, EZHK, EZHL, EZHY, EZHU) of het dak oost aan de Daalderweg (codes EZAU, EPJ6).

DC-terrein: Distributiecentrum van Ahold. Dit is ook een opgespoten terrein met vrij lage begroeiing. Het gebied is omheind en er komen maar weinig mensen. Ook hier zijn in de onderzoeksperiode maar weinig of geen jongen uitgevlogen. Mogelijk als gevolg daarvan

daalt het aantal broedparen langzaam. EZHT broedde op een opslaghek maar werd later samen met de partner dood op het dak gevonden. EZHS die in 2019 hier werd geringd, is een paar honderd meter noord gewond gevonden en is doodgegaan in het vogelasiel. Hij is later gebalgd; zie hoofdstuk "EZHS gebalgd". Er werd nog gebroed op een dak aan de oostkant en er werden 2 nesten op de grond gevonden.

Daalderweg: locatie op een grinddak op ca 8 meter hoogte. Te overzien vanaf het tegenovergelegen dak van Fiege. Hier werden 23 nesten gezien. Helaas is het gebouw te hoog om direct met een ladder te beklimmen. Hier broeden zeker vogels die we eerder geringd hebben zoals EPJ6 en EZAU. Ook EZCV werd hier teruggevonden; zij was sinds het ringen in 2018 niet terug gezien.



De beide grinddaken van Daalderweg Oost. Duidelijk zijn de broedende stormmeeuwen te zien. 25 mei 2021.

Sun Chemical/Moderna: een afgesloten en opgespoten terrein waar steeds meer stormmeeuwen naar toe verkassen. De nesten liggen op een grasveld ingeklemd tussen een aantal containers en een ander bedrijfspand. Ook op de containers zijn nesten gebouwd. Daarnaast waren er twee broedgevallen in een geknotte boom. Zoals eerder gemeld komen veel door ons geringde meeuwen inmiddels hier naar toe vanwege het goede broedsucces in de afgelopen jaren. Tot 2020 broedden de stormmeeuwen op het terrein van Sun Chemical. Inmiddels zijn de eerste nesten ook bij het noordelijk gelegen Moderna gevonden. Het paar EZEL/EZHL broedde op de terreingrens.

Eurofill: een opgespoten en omheind terrein. In eerdere jaren is deze broedlocatie niet opgemerkt, maar in 2020 is er al succesvol gebroed volgens een medewerker. De vogels werden zelfs met brood gevoerd. Mogelijk gaat het om EZAC die gedurende het broedseizoen van 2020 regelmatig in de buurt werd gezien. Ook in 2021 broedde EZAC hier op een hoopje stenen. Daarnaast nog 3 andere nesten waarvan een op een fietsenhok en een bij de opslagtank voor butaan.

Daarnaast zijn er nieuwe vestigingen bij het bedrijf ERDI, waar twee nesten werden gevonden, bij Koike waar volgens medewerkers ook al in 2020 werd gebroed, en Baker Tilly waar 2 nesten werden gevonden. In totaal zijn er 75-80 territoria vastgesteld waarbij opgemerkt moet worden dat het terrein vrij onoverzichtelijk is door de vele bebouwing. Daardoor kunnen hier en daar wat territoria/nesten gemist zijn.

Voor het eerst werd ook broeden (3 paar) vastgesteld op het voormalige terrein van Bruynzeel. Dit terrein ligt net oostelijk van de Zaandammer polder en ligt al jaren braak. Het lijkt er niet op dat dit succesvol was, want later in het seizoen zijn geen alarmerende adulten of jongen gezien.

Bezoeken, ringacties

De Zaandammer polder werd vanaf half maart tot eind juli tenminste 2 maal per week bezocht. Vaak met de auto omdat de stormmeeuwen dan minder gealerteerd worden.

De stormmeeuwen keerden slechts langzaam terug; pas op 21 maart konden de eerste 3 ringen genoteerd worden. In 2020 was dat al op 14 maart. Ook het leggen van de eieren was ca een week vertraagd; de eerste 5 nesten werden pas op 7 mei gevonden; geen daarvan was nog compleet. In 2020 was dat al op 1 mei.

Toestemming om de terreinen te betreden werd gekregen van Ahold (ACC- en DC-terreinen), Eurofill, ERDI, Moderna, CPM, Koike, Baker Tilly, Fiege (ook voor het dak tijdens dakvernieuwing waarbij goed zicht was op de kolonie op het dak aan de Daalderweg), Devon (de jongen scholen in hun afgesloten fietsenhok), ALDI distributiecentrum dak (slechts 1 broedende kleine mantelmeeuw) en Argo Special Media (1 paar zilvermeeuw met jongen). Sun Chemical met een grote populatie broedende stormmeeuwen gaf vooralsnog geen toestemming het terrein te betreden vanwege de situatie rondom COVID-19.

Tijdens het broedseizoen werden ook de terreinen voor zover mogelijk bezocht en werd er naar nesten gezocht. Net als vorige jaren werd er op gelet om alleen bij goed weer de nesten te zoeken en de bezoeken zo kort mogelijk te houden. Nesten werden op 1-1,5 meter afstand voorzien van stokken met een nummer en nesten, eieren en eventuele jongen werden bij elk bezoek gefotografeerd. Tijdens deze bezoeken werden ook zoveel mogelijk de eieren van complete legsels gemeten om deze te kunnen vergelijken met andere jaren. Nesten werden ingevoerd via de AviNest-app. Dat gaat goed totdat de nestvlieders het nest verlaten en (ongeringde) ouders niet meer met een bepaald nest geassocieerd kunnen worden.

Op 26 mei werd een vangactie van adulten gehouden waarbij 8 adulten werden gevangen bij ERDI (2), Baker Tilly (1), Eurofill (1) en ACC (4, waarvan waren 3 al eerder geringd).

Op 29 juni, 9 en 12 juli werden in totaal 24 jongen gevangen en voorzien van kleurringen. Deze hadden allen al een goed gewicht en stonden op het punt van uitvliegen. Daarbij zaten 4 die al half vliegvlug waren en van het dak aan de Daalderweg afkomstig waren. Ze werden op het terrein van CPM gevangen.

Helaas werd op 24 juli juveniel EZKH dood gevonden aan de Schellingweg. De meeuw was aangereden. Dat is ook één van de gevaren van het broeden in een industrieel gebied.

Details over de vangsten worden gegeven in appendix A.

Resultaten

In tabel 1 staat een overzicht van het aantal nesten in de verschillende deelgebieden van de Zaandammer polder gedurende de onderzoeksperiode.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ACC	20 ¹	12 ²	15 ²	19 ²	19 ²	10 ²
DC	?	?	6	9	5	4
Schot	5	30	39	8	0	1
Gomes	?	?	1	2	2	2
Fiege	?	?	1	0	0	3
Daalderweg Oost (dak)	?	5?	?	10?	15?	24
Daalderweg Midden (dak, andere objecten)	?	?	0	0	2	3
Daalderweg West (dak)	?	?	0	0	0	3
Sun Chemical/Moderna	?	?	?	5?	5	13
Eurofill	?	?	?	0	1?	4
Koike	?	?	?	0	1	1
Baker Tilly	?	?	?	0	0	1
ERDI	?	?	?	0	0	2
CPM	?	?	?	0	0	1
Overig	?	?	?	?	?	3-8
Totaal	50-80	60-80	70-90	60-80	50-70	75-80
Bruynzeel	?	?	0	0	0	3

¹ parkeerterrein noord

² parkeerterrein zuid

? onbekend/niet bezocht

Tabel 1: overzicht van locaties en aantal nesten in de onderzoeksperiode (2016-2021)

Zoals uit tabel 1 blijkt, blijft de verplaatsing van meeuwen van ACC en DC naar andere locaties doorgaan; daar loopt het aantal broedparen terug en met name bij Eurofill en Sun Chemical/Moderna loopt het aantal op. Interessant is om te zien dat veel meeuwen na een mislukt broedseizoen naar andere plekken gaan zoeken (prospectors). Zo is een aantal broedende stormmeeuwen bij Sun Chemical al aan het eind van het broedseizoen van 2020 gezien terwijl ze dat jaar daarvoor nog zonder succes op het ACC-terrein broedden.

In totaal is een flink aantal jongen vliegvlug geworden. De broedresultaten op het ACC en DC-terrein waren weer slecht. In juli werden op het ACC-terrein nog slechts 2 jongen waargenomen waarvan één met een kapotte/niet goed ontwikkelde vleugel. De vele jongen op het terrein van Sun Chemical/Moderna, Eurofill en de daken aan de Daalderweg compenseren dit echter. Een schatting over het gehele gebied geeft een maximum van ca 60-80 juvenielen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat op het dak ongeveer 1 pul per nest vliegvlug is geworden. Dat is een conservatieve inschatting. Er is dan ca 1 pul per nest uitgevlogen en dat is een goed resultaat in vergelijking met vorige jaren.

EZEW had een mislukt broedsel bij ERDI. Opmerkelijk dat deze een tweede poging deed op het terrein van Eurofill. Dit legsel werd eveneens gepredeerd.



EZEW baltsend met ongeringde partner voorafgaand aan de 2^{de} broedpoging

Ook EZAT die op het laad- en losperron van Fiege broedde, heeft 2 nesten gehad. Ook deze mislukten beide. Verdere 2^{de} legfels werden niet gevonden.

Een aantal gevonden eieren is gemeten en de resultaten zijn vermeld in Appendix B. Daarbij is voor de bepaling van het volume gebruik gemaakt van de Spaans-formule.

Overige meeuwensoorten:

- Kleine mantelmeeuw ca 5-10 territoria. 1 nest gevonden op het dak van de Aldi (nu Picnic).
- Zilvermeeuw: SACA, in 2019 geringd is nog steeds aanwezig en broedt waarschijnlijk op een dak aan de oostkant van de Zaandammer polder. Hij was tot laat in het seizoen met een alarmerende partner aanwezig. Er broeden daarnaast nog ca 10-15 paar in het gehele gebied. Vooral aan de oostkant zijn ook verschillende jongen gezien.

Overige waarnemingen van vogels:

- 2 broedende scholeksters (1 ACC, 1 DC)
- 1 broedende kievit (ACC)

Bijzonder was de vondst van verschillende moeraswespenorchissen op het terrein van Koike en tientallen rietorchissen op het DC van Ahold.



Overige opmerkingen

In totaal werden 37 waarnemingen van 68 verschillende geringde stormmeeuwen gedaan in de Zaandammer polder. Dit is inclusief de nieuw geringde vogels. Hiervan waren 3 elders geringd (EACL, 3715527 en een half afgelezen metalen ring)

Van buiten de Zaandammer polder kwam een aantal meldingen binnen (tot en met 31 januari 2022). Die staan vermeld in tabel 2:

EZAJ	03APR21	Jan Zorgdrager	Nauerna, foeragerend op pas bemest weiland
EZEP	03APR21	Jan Zorgdrager	Nauerna, foeragerend op pas bemest weiland
EPH2	03APR21	Jan Zorgdrager	Nauerna, foeragerend op pas bemest weiland
EZCR	15APR21	Margreet Sleeuwenhoek	Texel, Ecomare, waarschijnlijke broedvogel
EZCR	19MEI21	Mick Peerdeman	Texel, Ecomare, waarschijnlijke broedvogel
EZAR	07JUL21	Jan Talloen	Zeebrugge, Achterhaven: Gasco (BE), mogelijke broedvogel
EZER	24JUL21	Jan Zorgdrager	IJmuiden, strand zuidpier, rustend
EZER	27JUL21	Fred Cottaar	IJmuiden, strand zuidpier
EZES	08JAN21	George Tanis	Strand Oudorp
EZHA	02AUG21	Adrien Mauss	Marck, Les Hemme-de-Marck (FR)
EZJJ	06AUG21	Annelies Marijnis	Katwijk Buitenwatering
EZKK	03SEP21	Jan Talloen	Strouanne, Pas-de-Calais (FR)
EZHJ	24NOV21	Philip Laan	Zaandam, Westerwatering
EZHJ	29NOV21	Philip Laan	Zaandam, Westerwatering
EZHJ	05DEC21	Jan Zorgdrager	Zaandam, Westerwatering, rustend op lantaarnpaal
EZHJ	08DEC21	Philip Laan	Zaandam, Westerwatering

Tabel 2: waarnemingen van door ons geringde stormmeeuwen van buiten de Zaandammer Polder

Tot slot zijn er in appendix C enkele kenmerkende foto's opgenomen van waarnemingen in de Zaandammer polder.

Discussie en conclusies

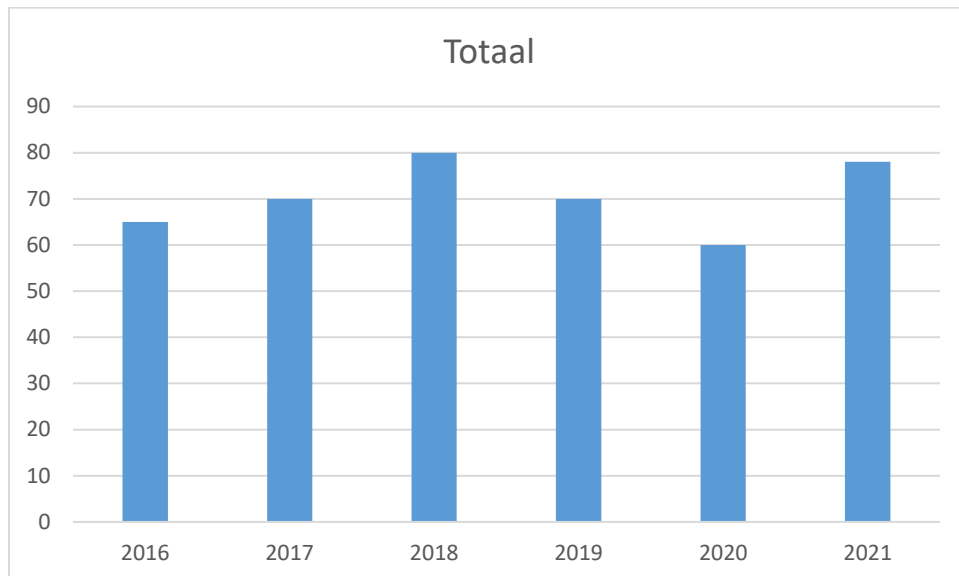
Refererend aan de doelstelling van het onderzoek volgt hier nu een discussie en worden conclusies getrokken.

De kolonie wordt gekarakteriseerd door lichte industrie waarbij zowel op nog aanwezige grasvelden en opgespoten veldjes als ook in bomen, op gebouwen en andere door mensen gemaakte objecten wordt gebreed. De trend is dat er meer vogels naar de daken verhuizen of naar andere plaatsen waar de predatiedruk minder hoog is, bijvoorbeeld grinddaken aan de Daalderweg, Eurofill, Sun Chemical en Moderna. Verwacht wordt dat deze trend zich in de volgende jaren zal voortzetten.

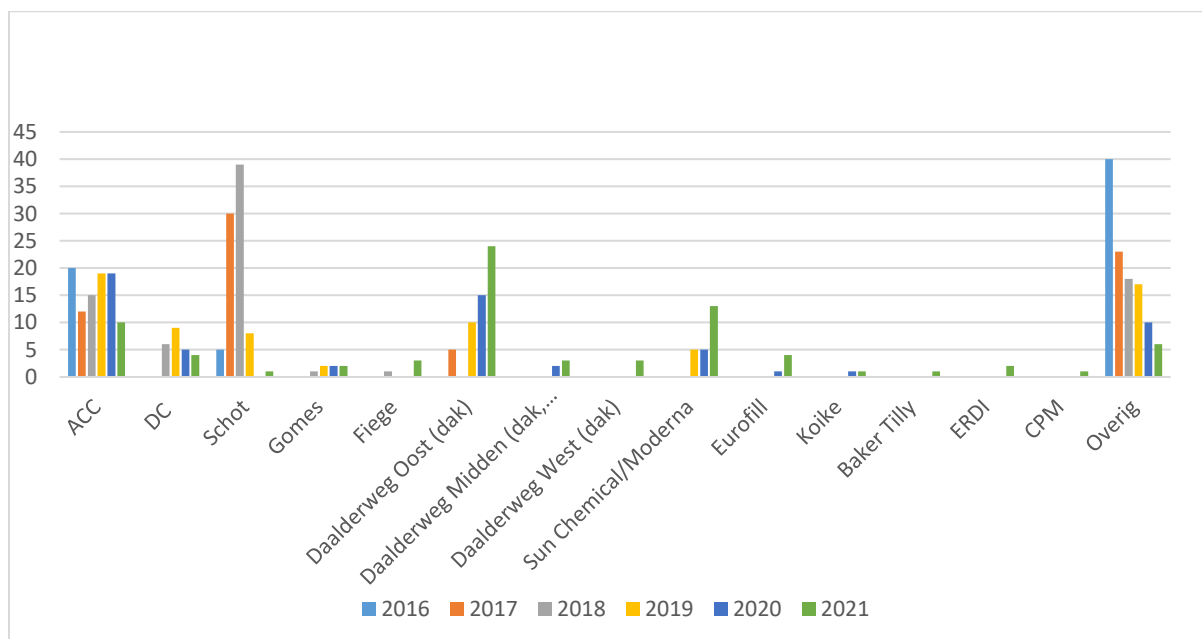
Aantal broedparen

Gedurende de onderzoeksperiode is het aantal broedparen gelijk gebleven met rond de 70-80 broedpaar ondanks een aantal jaren met maar weinig uitgevlogen jongen (zie figuur 3). Daarbij moet worden opgemerkt dat de oorspronkelijke populatie van stormmeeuwen dus voordat de kolonie op de schop ging zo'n 100-150 broedpaar was. Verder is in de eerste

jaren de focus vooral geweest op het ACC, het DC en het terrein van Schot. Pas in 2021 werd intensief naar nesten gezocht. Dit komt tot uiting in figuur 4 waarin de aantallen onder overig duidelijk sterk afnemen.



Figuur 3: aantal nesten van stormmeeuwen gedurende de onderzoeksperiode



Figuur 4: aantalsontwikkeling nesten stormmeeuw in de deelgebieden

Andere broedende en mogelijk concurrerende meeuwensoorten waren er in 2021 weinig. In de (noord)oosthoek en de westkant waren wel enkele paren zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw aanwezig, maar interactie hiermee is niet aangetoond.

Voedselkeuze

Vlak voor de broedperiode werden groepen stormmeeuwen gezien op een pas met mest geïnjecteerd weiland in Nauerna een paar kilometer west van de Zaandammer polder. Onder de ongeveer 200 stormmeeuwen bevonden zich 3 door ons geringde exemplaren. Blijkbaar is het naar boven gepeste dierlijke voedsel aantrekkelijk voor stormmeeuwen. Over de voedselkeuze voor de jongen kan geen uitspraak worden gedaan omdat er slechts één bolus van gevangen vogels zijn verkregen (EZJY, juveniel, wurmen). De indruk bestaat dat tijdens de periode dat de jongen opgroeien veel wordt gevoerageerd in nat weiland. De ringen waren na flinke regens in juni vaak zo smerig dat het moeite kostte om ze af te lezen. Dit kwam bij meerdere vogels voor.

Immigratie en emigratie

Immigratie van stormmeeuwen naar de kolonie kon worden vastgesteld aan de hand van geringde vogels van elders. Zo is EACL al jaren een broedvogel in het gebied. Deze werd in 2008 op de Moerdijk als pul geringd. Daarnaast werd NLA 3715527 afgelezen. Deze is in 2012 als pul in het Europoortgebied geringd en is daarna vrijwel jaarlijks vastgesteld, ook als broedvogel. Verder werd nog een derde vogel van elders gezien maar helaas kon de metalen ring niet volledig worden afgelezen. Het op peil blijven van de kolonie ondanks verlies van adulten kan alleen verklaard worden doordat stormmeeuwen van elders worden aangetrokken.

Andersom werden 2 van onze jongen uit 2017 gezien bij respectievelijk Ecomare op Texel in een kolonie stormmeeuwen en eentje in de Achterhaven van Brugge. De eerst waarneming van EZCR duidt vrij zeker op broeden ter plaatse (2 waarnemingen midden in het broedseizoen). De andere waarneming van EZAR is intrigerend want ook gedaan in het broedseizoen. Broeden ter plaatse kon niet worden bevestigd omdat het terrein ontoegankelijk is. Voorlopig daarom geclassificeerd als een mogelijke broedvogel ter plaatse.

Ook is de waarneming van EZHA vlak na de broedperiode in Frankrijk opmerkelijk. Deze werd als pul geringd in 2018 is blijkbaar net als de 2 eerdergenoemde jonge emigranten naar elders vertrokken.

Verder is het bijzonder dat EJ38 die begin 2021 werd gezien toch nog leeft. Deze voormalige broedvogel in de Zaandammer polder (tot en met 2015) heeft blijkbaar een andere broedplek gevonden.



EZCR (foto Margreet Sleuwenhoek)



EZJJ (Foto Annelies Marijn)

Trouw

De broedvogels blijven behoorlijk trouw aan de kolonie. Jaarlijks keren de meeste vogels weer terug op hun vertrouwde plek of hoogstens enkele honderden meters verderop. Een goede analyse hierop is lastig omdat er heel weinig ringwaarnemingen zijn van buiten het broedseizoen. Daardoor is het niet altijd duidelijk of een missende vogel dood is of geëmigreerd.

Partnertrouw komt voor bij stormmeeuwen. Een paar voorbeelden hiervan:

- EPJ6 en EZAU zijn al 3 jaar samen. In 2021 pas laat als paar opgemerkt aan de achterkant van de dakkolonie aan de Daalderweg.
- EZHK en EPH2 vormen mogelijk al langer een paar al wordt er wel eens gefoezeld met een ongeringde partner.

Nieuw gevormde paren:

- EZEL en EZHL vormden voor het eerst een paar in 2021. Zij waren in 2020 niet gepaard.
- EZEP/3738750 (au-poot) vormden een paar in 2021. Zij waren in 2020 niet gepaard.

Verder heeft EZAK heeft het in 2021 zonder EZHP moeten doen. Zij keerde niet terug. EZAK broedt nu op het dak aan de Daalderweg.

Ringwaarneming buiten het broedseizoen

Ringwaarneming buiten het broedseizoen kwamen van het strand van IJmuiden, 2 uit Frankrijk waarvan 1 juveniel, een juveniel op het strand van Katwijk (EZJJ, zie foto van Annelies Marijnis) en verrassend tijdens de winterperiode een aantal meldingen van EZHJ uit de bebouwde omgeving in Zaandam. Mogelijk profiteerde dit jong van 2018 van het voedselaanbod vanuit de daar aanwezige kinderboerderij. Ook op grond van waarnemingen van vorige jaren lijkt het erop dat onze stormmeeuwen geen lang-afstandstrekkingen zijn. Ze zwerven wat rond in Nederland of trekken naar Frankrijk of Engeland.

EZHS gebalgd

Op 12 juni 2021 werd EZHS bij het Vogelasiel in Krommenie gebracht en is daar later overleden. Hij had een bloeding bij en een fractuur van het bekken, dus hoogstwaarschijnlijk een verkeersslachtoffer. Omdat hij een kleurring droeg waardoor er meer over dit beest bekend is, is hij naar het Natuurhistorisch Museum in Rotterdam gebracht. Daar worden meer ge(kleur)ringde volwassen vogels als balg bewaard. Zij zijn door hun life-history waardevol. EZHS is door Erwin Kompanje, senior Taxidermist, gebalgd. Hij constateerde dat hij niet zo goed door de vorige rui heen was gekomen. Er zaten nogal was stress bars op zijn handpennen en breuken op deze bars. P1-en P2 waren kleine bloedpennen, P3-P10 waren oud en de toppen flink versleten. De maag was geheel leeg en samengetrokken. Verder had hij een broedvlek, dus waarschijnlijk had hij (recent) een nest. Waarschijnlijk broedde EZHS bij Eurofill naast de butaanopslag.

De biometriegegevens staan in tabel 3:

Biometriemetingen	Grootte (in mm)	Opmerkingen
Vleugellengte	355	
Staartlengte	134	
Tarsuslengte	54.7	
middenteen + nagel	44.5	
Culmenlengte	38.3	
Gonyshoogte	11.1	
Gewicht	381 gram	
Testes	11.7 x 7.4	ivoorkleurig

Tabel 3: biometriegegevens van EZHS

Vervolgens is alle informatie die we hadden aan Erwin ter beschikking gesteld.



Vogelgriepmonsters

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft aangegeven een meer structurele, jaar-rond monitoring van hoog pathogene (HPAI) vogelgriep te willen. Met deze nieuwe opdracht kunnen we dit werk de komende twee jaar, en wellicht langer, meer inhoud geven zodat we een beter begrip krijgen van de verschillende HPAI-varianten die op dit moment min of meer endemisch in Europa en Nederland voorkomen. HPAI gevallen en uitbraken bij zowel pluimvee als wilde vogels komen inmiddels niet alleen meer in het najaar en de winter voor maar worden continu vastgesteld, hetgeen doet vermoeden dat verschillende varianten continu rondgaan in de wilde vogelpopulatie in Nederland, of herhaaldelijk uit buurlanden worden geïntroduceerd.

In de Zaandammer polder werden in het kader van dit onderzoek totaal 4 cloaca en keel swabs verzameld van jonge stormmeeuwen. Deze monsters zijn in het Erasmus Medische Centrum onderzocht.

Dankzegging

Tot slot wil ik mijn dank uitspreken aan de AH Coffee Company (Brenda van 't Slot), het AH hoofdkantoor (Nynke Bakker), Eurofill (Fedor van Maasdam), ERDI (Richard Vis), ARGO (Kees Bouwe), Fiege, CPM, Moderna, Baker Tilly, Devcon en Koike voor de toestemming om hun terreinen of zelfs het dak te mogen betreden voor dit onderzoek. Toestemming hiervoor in coronatijd is niet vanzelfsprekend geweest.

Veder dank aan Fred Cottaar, José Verbeek-Cottaar en Maarten van Kleinwee die samen met mij het ringteam Zaandam vormen. Fred is ringvergunninghouder en heeft het ringen uitgevoerd. José heeft foto's gemaakt en de administratie in het veld gedaan. Maarten heeft ook foto's gemaakt en heeft voor de enthousiaste ringaflezers een database gebouwd die ook voor dit onderzoek weer heel nuttig is gebleken.



Ei van nest ACC9 staat op uitkomen (20 mei 2021)

Appendix A, biometrie geringde stormmeeuwen

Van alle vogels zijn foto's

gemaakt

Kleurring links aan tarsus (tekst leest omhoog) en metalen ring rechts aan tibia

Kleurring	Metalen ring	sexe	Leeftijd	Vleugel	Gewicht	Snavel/le ngte	Snavel/h oogte	Kop + snavel	Tarsus	Datum vangst	Locatie vangst
EZEJ	3742377	?	>3kj	347	360	36.3	10.3	89.7	48.9	26-05-2021	Zaandammer polder, ACC
EZEN	3742380	M	>3kj	368	410	37.1	11.5	91.9	54.6	26-05-2021	Zaandammer polder, ACC
EZEV	3742388	V	>2kj	334	330	32.6	9.4		47.2	26-05-2021	Zaandammer polder, ERDI
EZEW	3742389	V	>2kj	352	380	33.7	10.3	81.8	47.1	26-05-2021	Zaandammer polder, ERDI
EZEX	3742390	V	>2kj	359	360	32.5	9.6	86.1	52.0	26-05-2021	Zaandammer polder, Eurofill
EZEY	3742391	V	>2kj	358	430	35.4	9.9	87.4	49.7	26-05-2021	Zaandammer polder, Baker Tilly
EZEZ	3742392	V	>2kj	347	360	36.3	11.1	89.5	51.6	26-05-2021	Zaandammer polder, ACC
EZHR	3742353	V	>4kj	351	350	33.3	10.2	84.5	46.7	26-05-2021	Zaandammer polder, ACC
EZJE	3742399	-	kuiken	258	420	nb	nb	84.0	54.0	29-06-2021	Zaandammer polder, Moderna
EZJH	3742400	-	kuiken	219	360	nb	nb	80.0	52.9	29-06-2021	Zaandammer polder, Moderna
EZJJ	3746101	-	kuiken	252	390	nb	nb	82.6	53.9	29-06-2021	Zaandammer polder, Moderna
EZJK	3746102	-	kuiken	249	410	nb	nb	86.2	50.2	29-06-2021	Zaandammer polder, Moderna
EZJL	3746103	-	kuiken	223	410	nb	nb	80.9	53.6	29-06-2021	Zaandammer polder, Moderna
EZJM	3746104	-	kuiken	207	340	nb	nb	78.5	48.9	29-06-2021	Zaandammer polder, Koike
EZJN	3746105	-	kuiken	225	390	nb	nb	83.3	53.1	29-06-2021	Zaandammer polder, Koike
EZJP	3746106	-	kuiken	206	350	nb	nb	80.3	49.8	29-06-2021	Zaandammer polder, Koike
EZJR	3746107	-	kuiken	262	350	nb	nb	81.7	52.3	29-06-2021	Zaandammer polder, Daalderweg
EZJS	3746108	-	kuiken	258	340	nb	nb	84.9	53.2	29-06-2021	Zaandammer polder, Daalderweg
EZJT	3746109	-	kuiken	171	380	nb	nb	76.8	52.8	29-06-2021	Zaandammer polder, Baker Tilly

Broedverslag van stormmeeuwen in de Zaandammer polder 2022

EZJU	3746110	-	kuiken	176	360	nb	nb	74.3	51.9	29-06-2021	Zaandammer polder, Baker Tilly
EZJV	3746111	-	kuiken	183	360	nb	nb	74.0	50.5	29-06-2021	Zaandammer polder, Baker Tilly
EZJW	3746112	-	kuiken	209	340	nb	nb	72.6	53.6	29-06-2021	Zaandammer polder, Eurofill
EZJX	3746113	-	kuiken	221	350	nb	nb	81.2	53.9	29-06-2021	Zaandammer polder, Eurofill
EZJY	3746114	-	kuiken	216	350	nb	nb	80.0	53.9	29-06-2021	Zaandammer polder, Eurofill
EZJZ	3746115	-	kuiken	268	430	nb	nb	88.2	56.1	29-06-2021	Zaandammer polder, Eurofill
EZKA	3746116	-	kuiken	287	290	nb	nb	83.2	49.9	09-07-2021	Zaandammer polder, CPM
EZKC	3746117	-	kuiken	254	440	nb	nb	84.5	53.0	09-07-2021	Zaandammer polder, CPM
EZKE	3746118	-	kuiken	262	340	nb	nb	78.9	48.7	09-07-2021	Zaandammer polder, CPM
EZKH	3746119	-	kuiken	244	480	nb	nb	84.9	55.8	09-07-2021	Zaandammer polder, CPM
EZKJ	3746120	-	kuiken	273	420	nb	nb	86.7	53.7	09-07-2021	Zaandammer polder, Baker Tilly
EZKK	3746121	-	kuiken	265	390	nb	nb			12-07-2021	Zaandammer polder, Eurofill
EZKL	3746122	-	kuiken	242	430	nb	nb			12-07-2021	Zaandammer polder, Eurofill

Appendix B, eimaten

	nest	Lengte	Breedte	L/B	Volume ¹	Evt. ring	M/V
1	ACC1	58.3	42.5	1.37	53.0		
2	ACC1	56	43.4	1.29	53.1		
3	ACC1	56.4	41.8	1.35	49.6		
4	ACC2	58.4	42.1	1.39	52.1	EZEN	M
5	ACC2	58.4	42.8	1.36	53.9	EZEN	M
6	ACC2	56.5	40.3	1.40	46.2	EZEN	M
7	ACC3	58.2	40.9	1.42	49.0	EZEJ	V
8	ACC3	57.2	42.7	1.34	52.5	EZEJ	V
9	ACC3	59.4	42	1.41	52.8	EZEJ	V
10	ACC4	53.441	41	1.30	45.2	EZEP/3738750	M/V
11	ACC4	57.3	39	1.47	43.9	EZEP/3738750	M/V
12	ACC4	54.1	39.6	1.37	42.7	EZEP/3738750	M/V
13	ACC7	57.3	42.2	1.36	51.4	EZEZ	V
14	ACC7	58.7	43	1.37	54.6	EZEZ	V
15	ACC7	56.6	42.1	1.34	50.5	EZEZ	V
16	ACC9	61.6	41.5	1.48	53.4	EZHR	V
17	ACC9	57.8	41.6	1.39	50.4	EZHR	V
18	ACC9	56.6	40.9	1.38	47.7	EZHR	V
19	ACC10	59	42.9	1.38	54.7		
20	ACC10	57.2	40.2	1.42	46.5		
21	ACC10	55.7	41.7	1.34	48.8		
22	BK1	59.4	41.3	1.44	51.0		
23	BK1	57.8	42.8	1.35	53.3		
24	BK1	52.8	40.3	1.31	43.2		
25	BK2	57.4	42.8	1.34	52.9	EZEY	V
26	BK2	56.5	43.3	1.30	53.3	EZEY	V
27	BK2	55.5	42	1.32	49.3	EZEY	V
28	D2	58.2	42.2	1.38	52.2		
29	D2	56.9	42.1	1.35	50.8		
30	D2	59.2	42.1	1.41	52.8		
31	EF1	58.7	40.5	1.45	48.5		
32	EF1	53.4	39.9	1.34	42.8		
33	EF1	55	41.2	1.33	47.0		
34	EF3	52.9	38.6	1.37	39.7	EZEX	V
35	EF3	56.7	40	1.42	45.7	EZEX	V
36	EF3	52.9	37.5	1.41	37.5	EZEX	V
37	ER1	55.5	40.3	1.38	45.4	EZEV	M
38	ER1	56.6	38.8	1.46	42.9	EZEV	M
39	ER1	55.8	40.3	1.38	45.6	EZEV	M
40	ER2	55.5	38.8	1.43	42.1	EZEW	V
41	ER2	52.7	39	1.35	40.4	EZEW	V
42	ER2	53.9	39.6	1.36	42.6	EZEW	V
43	FI1	59.5	41.8	1.42	52.3		

Broedverslag van stormmeeuwen in de Zaandammer polder 2022

44	FI1	58.4	42.8	1.36	53.9		
45	FI1	59.8	42.8	1.40	55.2		
46	FI2	58.7	41.2	1.42	50.2		
47	FI2	58.4	41	1.42	49.4		
48	FI2	58.7	39.6	1.48	46.3		
49	SC9	55.2	41.3	1.34	47.4	EZCL	V
50	SC9	57	43	1.33	53.1	EZCL	V
51	SC9	55.7	42.6	1.31	50.9	EZCL	V
52	SC12	56.8	41.3	1.38	48.8	EZHL/EZEL	M/V
53	SC12	58	42.6	1.36	53.0	EZHL/EZEL	M/V
54	SC12	55.9	41.6	1.34	48.7	EZHL/EZEL	M/V
55	ZP4	52.7	41.6	1.27	45.9		
56	ZP4	56.7	41.8	1.36	49.9		
57	ZP4	52.4	40.2	1.30	42.6		

Appendix C foto's

Nest DW1



Het nest lag op een voormalige plantenbak



Op 29 mei waren er barstjes zichtbaar



Op 31 mei kwamen de eieren eindelijk uit



Op 25 juni waren de jongen al flink groot



© Maarten van Kleinwee



© Maarten van Kleinwee

Het nest aan de Daalderweg was het eerst ontdekte nest met eieren. De jongen zijn voorspoedig opgegroeid en werden door de burens voorzien van een bak water. Beiden zijn geringd op 29 juni en later uitgevlogen.

Nest BK1



Ongeringde stormmeeuw broedend in een geknotte boom



22 juni



3 juli



3 juli, de ontsnappingsroute



Op 9 juli nog eentje kunnen ringen

Nest FI1



EZAT is geagiteerd en zet zijn kruin op



De stormmeeuw broedt naast de trap



Broedend tussen 2 vrachtwagens die geladen of gelost worden



EZAT, in 2017 als pul geringd, broedde met ongeringde partner op het laad- en losperron van Fiege. Broeden ging door ondanks de aanwezigheid van vrachtwagens. Uiteindelijk is dit broedsel mislukt rond het uitkomen van de eieren. Daarna 2^{de} broedsel op vrijwel dezelfde locatie (laatste foto), ook mislukt.

Divers



Een 3kj stormmeeuw had een aanhangwagen als nestplaats uitgekozen op het voormalige terrein van Schot. Na een paar dagen werd het nest verlaten. De eieren worden nu gebruikt als nepeieren tijdens het vangen met een klapnetje zodat de echte eieren niet kapot gaan.



Broedende stormmeeuw bij de butaantank van Eurofill. Uiteindelijk konden de 3 jongen geringd worden buiten het hek. Mogelijk is EZHS (die overreden is rond de tijd dat de jongen uitkwamen) de vader.



Een jong paartje (waarvan eentje een 3 kj is) broedde achter een fietsenhok. Het eerste ei werd op kale bodem gelegd, daarna werd het nest alsnog gebouwd. Meestal is de volgorde andersom. Nest werd vernield vanwege vermeende overlast.



Deze stormmeeuw (EZEV of partner) heeft een veilige plaats uitgezocht voor het nest. De jongen zijn uitgevlogen nadat ze een maand niet opgemerkt werden. ERDI, Zaandam



Stormmeeuw bij Koike broedde op een stapel ongebruikte pallets. De 3 jongen zijn geringd.

English summary

For the 6th year in a row, we have been studying common gulls in a small colony in Zaandam, the Netherlands. The colony consists of 60-100 breeding pairs and is situated in an industrial area. They used to breed concentrated on a little patch of non-used land until, in 2016, construction works forced the gulls to find other breeding locations. This led some of the common gulls to leave the area and to start breeding elsewhere. However, 50-75% stayed and found other suitable nesting sites in the area (within a km of the original location). In the years thereafter, they faced more challenges and had to relocate - sometimes multiple times - to find a suitable breeding location. 2021 marks the first year since 2015 that the colony has not undergone drastic changes. In combination with the fairly cold and rainy spring and the fair weather in June, this led to many fledging young; about 1 for every nest which is quite high compared to other years.

In 2021, 8 adults and 24 young were caught and ringed.